

Het DORPSONTWIKKELINGSPLAN voor Kamperzeedijk, de Pieper en de Mandjeswaard

**werkgroep DOP
Kamperzeedijk, september 2010**

Tekst: werkgroep DOP Kamperzeedijk

De werkgroepleden waren: Agnes Schelhaas, Nicolien Dokter, Henk Selles, Jan van den End, Jan Riezebos

Begeleiding, redactie en opmaak Gerard Hendrix, HX

Vanuit de gemeente Zwartewaterland was Antonio de Boer betrokken.

foto's: Harm Lok, Harm Winter, Gerard Hendrix, Henriette Riezebos-Aarten, Reint Winters

Dit Dorpsontwikkelingsplan voor Kamperzeedijk en de buitenpolders is gemaakt in opdracht van de Dorpsraad van Kamperzeedijk met financiële ondersteuning van het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap IJsseldelta.

DOP Kamperzeedijk

Het DORPSONTWIKKELINGSPLAN voor Kamperzeedijk, de Pieper en de Mandjeswaard

werkgroep DOP

Kamperzeedijk
september 2010

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding
2. Over Kamperzeedijk en daarbuiten
3. Kwaliteiten van Kamperzeedijk en de polders
4. De kernkwaliteiten van Kamperzeedijk
in relatie tot het Nationaal Landschap IJsseldelta
5. Een werkprogramma: onderwerpen die we belangrijk vinden en
waaraan we aandacht willen geven
6. Een werkplan met projecten
7. Organisatie en aanpak

Voorwoord

Er is veel geschreven over het fraaie landschap dat de Kamperzeedijk en de buitenpolders typeert. In dit dorpsontwikkelingsplan is een andere insteek gekozen. Wat vinden de bewoners zelf van hun eigen leefomgeving? Wat vinden zij belangrijk dat er de komende tijd gaat gebeuren? Wat zijn dan zaken die aandacht vragen om de leefbaarheid in de eigen leefomgeving te bevorderen?

De inwoners van de Kamperzeedijk en de buitenpolders zijn met elkaar in gesprek gegaan: hoe kunnen de sociale en economische kwaliteit van de Kamperzeedijk verder ontwikkeld worden? Hoe wordt de Kamperzeedijk vitaal en leefbaar gehouden?

Belangrijke vragen die je eigen leefomgeving direct raken. Van een hechte gemeenschap die de Kamperzeedijk is en wil blijven, mag je verwachten dat haar inwoners met deze vragen wel raad weten. Dat is te lezen op de volgende pagina's in dit interessante dorpsontwikkelingsplan. Het geeft een richting aan zoals de bewoners die gezamenlijk voor ogen hebben.

Er is daarmee veel werk verzet. Complimenten voor de inzet die hiervoor door velen is gepleegd!

Ik spreek de wens uit dat het niet alleen bij papier blijft, maar dat het een agenda is waaraan de komende tijd uitvoering gegeven kan worden.

Veel leesplezier

Wolbert Meijer
Wethouder Zwartewaterland

1. Inleiding

Een van de onderwerpen dat in het Ontwikkelingsperspectief voor het Nationale Landschap IJsseldelta genoemd is, is dorpsontwikkeling. Die wordt gestart met het opstellen van een zogenaamd Dorpsontwikkelingsplan, voortaan hier DOP genoemd.

het dorp en de polder samen belangrijk worden gevonden. Zo gauw uitvoering afgedwongen moet worden is er geen sprake van een DOP.

Niet alle zaken die belangrijk worden gevonden door het dorp worden overigens uitgewerkt in het DOP. Want naast het DOP (waar de projecten in staan) is er bijvoorbeeld

Wat is een dorpsontwikkelingsplan?

Inwoners van een dorp denken zelf na over verbetering van hun leefomgeving. Er worden in samenspraak met de bewoners plannen gemaakt op bijvoorbeeld het gebied van zorg en welzijn, cultuur, cultuurhistorie, streekeigen beplanting en recreatie. De input van de inwoners is hierbij leidend. Zij bepalen welke thema's in het dorpsontwikkelingsplan worden opgenomen en uitgewerkt. Het gaat hier zowel om behoud van waardevolle kwaliteiten als om de ontwikkeling van nieuwe functies. Hierbij valt naast voorzieningen te denken aan dienstverlening, sociale cohesie en ruimtelijke kwaliteit. Dus: wat kunnen mensen voor elkaar betekenen, welke voorzieningen zijn nodig en hoe kunnen we het dorpsbeeld versterken?

Medio 2009 heeft de dorpsraad Kamperzeedijk, waarin alle verenigingen zijn vertegenwoordigd, besloten de mogelijkheid op te pakken, geboden door de gemeente Zwartewaterland, om een DOP te maken.

Het uiteindelijke doel van het plan is te kunnen beschikken over een programma met concrete voorstellen en plannen waaraan het dorp wil werken. Meestal zal dat gebeuren via projecten die onderdeel vormen van het uitvoeringsprogramma van het Nationaal Landschap. Daarmee ondersteunen we het slagen van het ontwikkelingsperspectief voor het Nationaal Landschap.

Het DOP is geen ontwikkelingsvisie die een officiële status heeft: dus het gaat hier niet om inspraak en bezwaren. Maar het gaat om zaken die door de bewoners van

nog steeds het reguliere overleg met de gemeente of de zorg van de dorpsraad voor een goede openbaar vervoersaansluiting vanuit het dorp. Er blijven dus altijd punten die gedaan moeten worden los van het DOP.

De dorpsraad heeft een werkgroep gevormd die het DOP heeft gemaakt. Daarin hebben deelgenomen: Agnes Schelhaas, Nicolien Dokter, Jan van den End, Henk Selles en Jan Riezebos. Gerard Hendrix (HX) heeft de totstandkoming van het DOP begeleid.

In een aantal bijeenkomsten heeft de werkgroep de visie en de projecten uitgewerkt. Daarbij waren soms externe deskundigen aanwezig, bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging van Zwartewaterland, van de provincie en/of de gebiedsmakelaar.

Het plan is op 13 september 2010 op een bijeenkomst van de bewoners van Kamperzeedijk en de buitenpolders besproken en vastgesteld.

Het plan (in concept) was daarvoor aangeboden aan het bestuurlijk kernteam van Nationaal Landschap IJsseldelta.

Aan de slag ermee. Het papier was geduldig.

2. Over Kamperzeedijk en daarbuiten

Aan de hand van een route door het dorp en de polders, beschrijven we Kamperzeedijk. Straks, als er een pontje over de Goot ligt, wordt het een doorgaande wandel- & fietsroute.

1. Centrum & Driester

Het centrum van Kamperzeedijk is de Driester, het multifunctioneel gebouw waar het dorp trots op is. In het gebouw zijn de (christelijke) basisschool, een sportzaal en het buurthuis ondergebracht. Het huidige gebouw is door de dorpsraad samen met alle verenigingen en organisaties zoals het schoolbestuur, in het jaar 1976 gebouwd. Op die plek stond de oude school die in 1954 was opgericht. De allereerste school van Kamperzeedijk was aan de overkant van de dijk gevestigd, eerst als een openbare lagere school, later (1914) als een school met de Bijbel. 'd' Olde Skoele' heeft nog lang als het buurthuis met kleuterschool gefungeerd.

2. 'Int witte Scaap'

De Kamperzeedijk is een belangrijke verbindingsweg, altijd geweest. Dat betekent dat er veel café's en tavernes hebben gelegen. Een van de laatste was 'Int Witte Scaap', op de hoek van de Schaapesteg en de Kamperzeedijk. De steen in de muur aan Kamperzeedijk 67 herinnert eraan. Vanwaar die naam? Het verhaal gaat dat de naam te danken is aan een wit schaap dat een stel Franse soldaten uit de tijd van Napoleon, die verdwaald waren in het moeras en de mist van polder Mastenbroek, al blèrend naar een droge plek, de Kamperzeedijk, heeft geloodst. Want schapen zoeken altijd het droge op.

3. Polder Mastenbroek

Polder Mastenbroek is een van de heel oude polders van Nederland. In 1363 is de polder in handen gekomen van de bisschop van Utrecht die het gebied daarna ging

droogleggen. Dat gebeurde vaker vanuit kloosters en kastelen. Door het graven van een geometrisch patroon van weteringen en kanalen ontstond de bijzondere polder met haar boerderijen op de terpen. De Kamperzeedijk vormt een van de bedijkingen van de polder. Mastenbroek is dan wel een unieke polder maar hij dreigde langzamerhand 'opgegeten' te worden door de uitbreiding van Zwolle, de Koekoek en andere ontwikkelingen. Dat is voorbij. Het is een sterk landbouwgebied met alleen veehouderij. Dat vanwege de lage ligging.

4. Buitenkolk en Afsched

Omstreeks 1522 wordt voor het eerst gesproken van Asschet, daarna lange tijd Afsched genoemd. Het is een buurtschap tussen de Schaapsteeg en het Verriet. Hier, bij de Vaijt is in die tijd nog een oorlog uitgevochten tussen legers van de bisschop van Utrecht en Karel van Gelre. Duizend soldaten, zo gaat de overlevering, vonden de dood. Er is nooit een skelet of een bot gevonden. Men denkt dat de lijken in 't water zijn gegooid en naar zee zijn weggedreven.

In de buurtschap liggen aan weerskanten van de grote weg de binnen- en de buitenkolk, geslagen in 1825. De laatste wordt in de zomer door de jeugd van het dorp gebruikt om te zwemmen. Het levert bij tijden gevaarlijke verkeerssituaties op, waar iets aan gedaan zou moeten worden.

5. Gemaal en de Veneriete

Als er niet 'gemaal'd zou worden dan zou Mastenbroek onder water staan. Gemalen zijn dus van levensbelang. Het gemaal, d' Olde Mesiene, was

het eerste stoomgemaal dat in het midden van de 19^e eeuw werd gebouwd om de drie windmolens die er stonden te vervangen. Het gemaal heeft gewerkt tot 1961 en is toen vervangen door een elektrisch gemaal. De markante pijp van de Veneriet is een belangrijk herkenningspunt voor Kamperzeedijk en de verdere omgeving. Het gemaal wordt nu gerenoveerd en is een belangrijk stukje erfgoed. Het is opengesteld voor bezoekers. Vanuit het bezoekerscentrum heeft men een uniek uitzicht over de weidsheid van de polder. Het gemaal wordt gevoed door Machinevaart en loopt via de Veneriete naar het Zwarte Meer.

6. Prinsensluis, Prinsenkeet

De Prinsensluis is in 1825 gebouwd om het zoute zeewater van de Zuiderzee zo lang mogelijk uit de polder te houden en omgekeerd, om het overtollige water uit de polder de Zuiderzee in te laten stromen. De sluis heet officieel het Grote Zijl, maar wordt gewoonlijk genoemd naar de familie Prins die ongeveer een eeuw de sluiswachterswoning - de Prinsenkeet - bewoonde. Deze woning is in de 2de wereld oorlog door de Duitse bezetter in brand gestoken omdat de ondergrondse de sluisen blokkeerde met wagens en puin.

7. Slaperdijkweg en ommetjes

De Slaperdijk is de nieuwe dijk die de Kamperzeedijk als waterkerende dijk heeft vervangen nadat deze door de vele dijkdoorbraken ernstig was verzwakt. De Slaperdijk ligt op de scheiding van Oostermaat en Pieperpolder, ten noorden van de Kamperzeedijk.

De Slaperdijk en Slaperdijkweg maken deel uit van het

Zuiderzeepad (wandelroute) en de Zuiderzeeroute (fietsroute). De dorpsraad heeft de dijk opgenomen in een projectplan Ommetjes Kamperzeedijk. Het rondje Slaperdijk, gevormd door de Kamperzeedijk, de Staalweg, de Slaperdijkweg en de Pieperweg is een wandel-, fiets- en steprouete van ongeveer 5 km. Halverwege de dijk is een 'doorsteek' gemaakt terug naar het dorp.

8. Pieperhoeve

De meeste boerderijen in de Pieper en de Mandjeswaard hebben nog hun agrarische functie. Als er geen mogelijkheid is om verder te groeien (vanwege opvolging of de bedrijfssituatie) dan zijn er boeren die kiezen voor een andere tak, een nevenactiviteit die soms ook hoofdactiviteit wordt. Verbreding heet dat. Een van de boerderijen waarvan de functie is veranderd, is De Pieperhoeve. Het is een zorgboerderij die vanaf 2004 in bedrijf is. De gasten zijn jongeren die niet aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt en - meer recent - ook ouderen met een beperking. Op de boerderij houden ze zich met alle mogelijke activiteiten bezig die voorkomen op een boerderij.

9. De Belle en Pieperstrand

In de Pieperpolder aan de Goot staat nog de 'belle', een herinnering aan het voetveer dat hier eerder lag. De bel diende om de veerbaas die aan de overkant op de Mandjeswaard woonde, te melden dat men overgezet wilde worden. Hendrik Schaapman was de laatste veerbaas die de plicht had om kinderen van de Mandjeswaard, die in Kamperzeedijk naar school gingen, (kosteloos) over te zetten.

Anderen die met de roeiboot overgezet wilden worden, behalve de postbode, moesten hiervoor betalen. De veerverplichting hoorde in die tijd bij het pachten van erf no. 86 van Gemeente Kampen.

Bij de belle ligt nu het zogeheten Pieperstrand, een mooie zwemplek aan de Goot die vooral bij de oudere jeugd en volwassenen populair is.

10. De gedenknaald

Aan de Goot werd in 1882 een obelisk – een unicum in de Nederlandse polder - opgericht ter ere van de in 1881 overleden Johan Christiaan, baron van Haersholte van Haerst, burgemeester van Zwollerkerspel. Het gedenkteken staat op een terpje in een weiland. Toen de naald werd geplaatst was het nog een terp omgeven door eindeloze biesvelden. Door het aanplanten van biezen verliep het aanslibben sneller.

De biesvelden werden aangelegd door de 'Naamloze maatschappij ter bevordering van landaanwinning van het Zwolsche Diep', het verlengde van het Zwartewater. Van Haersholte was daar vanaf de oprichting commissaris van.

11. Kleemanspont

Nabij erf no. 7 op de Mandjeswaard bevindt zich het Kleemanspontje, een voet- en fietsverbinding over het Ganzendiep. In vroeger tijden was er op deze plek een voetveer, om de schoolkinderen en postbode plichtmatig over te zetten.

De kinderen op de Mandjeswaard gingen voor 1880 naar de Kamperzeedijk naar school. Maar in 1880 werd er op het Kampereiland een school bijgebouwd. Er kwamen meer leerlingen door het uitgeven

van nieuwe erven en omdat de leerlingen van de Mandjeswaard (Kamper erfpachters!) voortaan naar de nieuwe school op Kampereiland gingen. De school aan het Ganzediep heeft tot 1956 bestaan. Vanaf dan gaan de kinderen weer op Kamperzeedijk naar school.

12. De Mandjeswaard

De Mandjeswaard is een schiereiland omgeven door de oude IJsselarmen, Ganzediep en Goot. De Gemeente Kampen kreeg in 1363 van Bisschop Jan van Arkel de Kamper eilanden en het recht van aanwas. De IJsseldelta bestond vroeger uit 'eilanden'. Op de Mandjeswaard, één van de eilanden, werd in 1432 het eerste erf verpacht. Een erf omvat de gebouwen met bijbehorende landerijen. Erf no. 1 werd destijds verpacht aan Klaas Mandemaker, vandaar de naam Mandjeswaard. Door de aanwas – de polder groeide door telkens een nieuwe schil in te polderen - groeiden de eilanden. Er konden zo telkens nieuwe erven uitgegeven worden. De laatste aanwas was de Cock's polder, genoemd naar zuivelfabrikant & wethouder de Cock uit Kampen. In 1932, met de aanleg van de afsluitdijk, was het gedaan met de aanslibbing. De laatste erven van 1960 staan dan ook niet meer op terpen.

13. Mandjeswaarderbrug

De brug naar de Mandjeswaard is, afgezien van de Kleemanspont de enige manier om over de Goot in de Mandjeswaard te komen. In vroeger tijden lag er een pontveer dat in 1958 is opgeheven, nadat daar een brug was gelegd. De brug werd bediend door een brugwachter, die zijn fooi kreeg door het bekende

klompje. Vanaf 2005 wordt de brug automatisch bediend. Nadat er op de knop wordt gedrukt gaat de brug automatisch open. Buiten het vaarseizoen wordt de brug op afroep bediend.

14. Lutterzijl

Het gemaal Nieuw Lutterzijl is vanaf 1978 in bedrijf. Het is de opvolger van het oude Lutterzijl uit 1956, dat op zijn beurt de opvolger was van het daar gesitueerde stoomgemaal uit 1878. Het vervangt ook gemaal De Rambonnet iets verderop richting Grafhorst. Nieuw Lutterzijl bemaalt twee peilgebieden, te weten een gedeelte van polder Mastenbroek via de Bisschopswetering. En ook polder De Koekoek via de Hoofdtocht en de Tweede Dwarstocht. Het water wordt geloosd op de Goot die uitkomt in het Zwarte Meer. Het gebouw (oud) Lutterzijl kan nog worden bezichtigd, maar de machines hebben inmiddels plaats gemaakt voor antieke meubelen, schilderijen en andere antiquiteiten.

15. Polder de Koekoek

Polder de Koekoek is een heel apart gebied. De polder, het laagste punt aan de rand van Mastenbroek, is pas in 1909 drooggelegd. De afwatering is altijd een groot probleem geweest. Na de drooglegging is de polder zelfs nog een paar keer weer deels ondergelopen. Maar geleidelijk heeft het gebied zich toch weten te ontwikkelen tot een sterk tuinbouwgebied. De combinatie van vruchtbare veengrond, water en een bevolking die wilde investeren, zorgde voor die ontwikkeling. Eerst was er de vollegronds groenteteelt. Later kwamen er steeds meer kassen en werd de Koekoek het gebied waar witlof werd getrokken.

Na een sanering van de kassen in de jaren '80 en de aanwijzing van de polder als een van de tien toplocaties voor glastuinbouw, is er fors gemoderniseerd. Helaas zorgt de economische crisis voorlopig voor vertraging in de verdere ontwikkeling.

16. De Ziel

Bij de Ziel is goed te zien hoe bijzonder de waterstaatkundige situatie langs de dijk is. Het tuinbouwgebied de Koekoek is alleen maar droog te houden door extra bemaling. De bemaling gebeurt door het gemeal Nieuw Lutterzijl met twee gescheiden instroom-kanalen, een voor de Koekoek en een voor Mastenbroek.

De Ziel met haar omgeving was ook vroeger al bijzonder, niet alleen vanuit waterstaatkundig oogpunt. Vroeger stond hier een watermolen, annex postkantoor, annex opstappunt voor de trekschuit naar Zwolle. Die voer van de Koekoek, IJsselmuiden, Mastenbroek naar Zwolle. In natte tijden was de trekschuit in de polder het beste vervoermiddel. Hier moet ook nog een oude verbinding hebben gelopen, van de IJssel naar het toen IJsselmeer, 'het kleine IJsseltje', langs Oosterholt.

17. Van Lutterzijl naar Maaterve

Langs de dijk van Lutterzijl via de Maaterve naar Kamperzeedijk ga je over een kronkelende dijk. Het meest bijzondere zijn hier de vele kolken die links en rechts van de weg liggen. Veel ervan zijn geslagen bij de grote watersnoodramp van 3 februari 1825 toen in Kamperzeedijk 23 mensen omkwamen. Er zijn verhalen overgeleverd hoe mensen overleefden op het dak van de

hooiberg 'door de laatste resten melk te trekken uit een dode koe die in het water dreef'. De dijk is op verschillende plaatsen om de kolk heen gelegd maar soms ook over de kolk.

Het Maatterve was de grootste boerderij ter plaatse die buitendijks lag. In 1850 maakte men er al zelf boter en kaas en had men een eigen windmolen.

Vroeger heette het daar de Kattebuurte omdat er veel families met de naam Kattenberg woonden.

18. Monument Melkstaking

Het oorlogsmonument, opgericht in 1995, herinnert aan de zes burgers die tijdens de melkstaking van 1943 te Kamperzeedijk en Mandjeswaard zijn omgekomen. Ook staan er de namen op van 2 R.A.F.- militairen die sneuvelden toen hun bommenwerper neerstortte. Op 29 april 1943 vaardigde de bezetter het bevel uit dat de voormalige Nederlandse militairen in krijgsgevangenschap zouden worden weggevoerd. Als reactie hierop braken overal in het land stakingen uit. Op het platteland leverden de boeren geen melk meer aan de fabriek of werden de bussen van de melkwagen gegooid. De bezetter nam onmiddellijk represailles. In Kamperzeedijk en de Polders werden 6 burgers standrechtelijk geëxecuteerd. Op het monument staat ook de naam van Klaas Huisman die als machinist van 'd'Olde Mesiene' aan het einde van de oorlog weigerde Mastenbroek onder water te zetten. Hij moest onderduiken en is later op onverklaarde wijze verdronken in de polder.

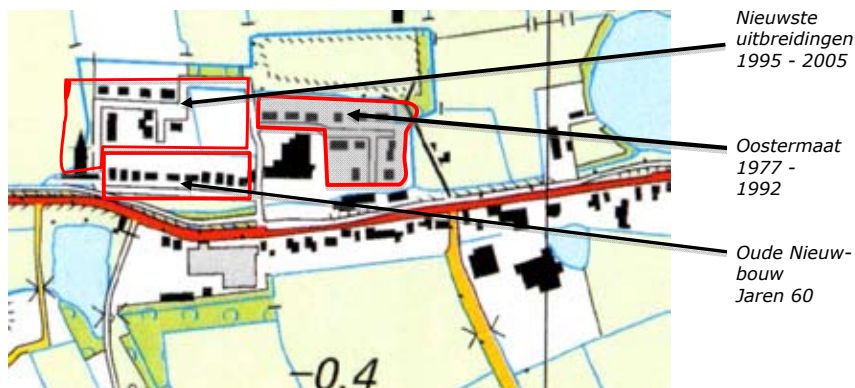
19. Nieuwbouw Kamperzeedijk

Een klein dorp als Kamperzeedijk groeit langzaam. Er komen hier en daar losse woningen bij, maar de meeste woningen worden gebouwd als onderdeel van een uitbreidingsplan. De eerste nieuwbouw op deze manier stamt van de jaren 60, in de volksmond 'oude nieuwbouw' genoemd.

Daarna is in etappes van 1977 tot begin jaren 90 gebouwd aan de Oostermaat, achter de huidige Driester. Dat was 'de nieuwe nieuwbouw'.

Vanaf 95 - 2005 is de nieuwste nieuwbouw gerealiseerd achter de oude nieuwbouw, 'de nieuwe Oostermaat'.

Het wordt dus weer tijd voor een volgende fase nieuwbouw.

3. Kwaliteiten van Kamperzeedijk en de polders

Wat vinden we bijzonder in het dorp en de polders?

In het vorige hoofdstuk hebben we Kamperzeedijk en de polders beschreven. Het overzicht laat zien dat er veel verschil is tussen het dorp, de 'bedrijvige' Kamperzeedijk en de rustige polders waar water, landbouw en natuur de sfeer bepalen.

Dat maakt het ook moeilijk om in een keer de kwaliteiten te beschrijven die we als bewoners van Kamperzeedijk benoemen als we over het dorp en het buitengebied praten.

Er zijn echter ook gemeenschappelijkheden. Dat zijn de volgende punten.

De saamhorigheid en de gemeenschapszin van de bewoners wordt door iedereen genoemd. Er is blijkbaar voor ons allemaal het gevoel dat het dorp bij elkaar hoort. Dat men er samen iets van maakt.

Wat betekent dat? Waarin komt het tot uiting?

Er is een goede georganiseerd verenigingsleven dat bovendien uit heel veel verschillende verenigingen en organisaties bestaat. Bijvoorbeeld, SVK, Biljart, Zondagschool, IJsbaanvereniging, DES, Oranje vereniging, etc.

We zijn tot veel in staat: de bouw en de exploitatie van een multifunctioneel gebouw waarin school en voorzieningen voor verenigingen zijn ondergebracht, is een bewijs van de kracht van het dorp.

Verder kunnen we over het algemeen nog steeds makkelijk bestuurders vinden voor de verschillende verenigingen. We weten dat het elders wel eens moeilijk is, zeker in de stad.

Spanning tussen autochtonen en mensen van buiten lijkt hier nauwelijks te bestaan. Voor nieuwkomers die in het dorp komen wonen is er geen enkele belemmering om mee te doen. Sterker nog, we staan vanuit het dorp al snel op de stoep als er nieuwe (bestuurs-)leden voor een vereniging worden gezocht.

Nauw verbonden aan die saamhorigheid is een grote mate van **acceptatie**

voor elkaar. Een van de punten die opvallen in het dorp is dat er, verspreid door het dorp, vooral langs de toch al drukke Kamperzeedijk, verschillende echt grote bedrijven zijn gevestigd. Die halen hun klanten uit een heel groot gebied. Ze overstijgen het dorp Kamperzeedijk.

De bedrijven zorgen voor werkgelegenheid - veel meer dan het dorp nodig heeft - en voor de ondersteuning van activiteiten. Als er iets georganiseerd wordt in het dorp dan kloppen we makkelijk bij de ondernemers aan. Van de andere kant zorgen de bedrijven ook voor overlast: extra verkeer, drukte, het claimen van ruimte die in een dorp nu eenmaal schaars is en andere ongemakken.

Per saldo hebben we er geen behoefte aan om als bewoners van Kamperzeedijk de bedrijven veel in de weg te leggen. We zijn eerder trots op zoveel ondernemerschap en betrokkenheid bij het wel en wee van het dorp en de omgeving. Maar daar waar overleg met de bedrijven kan leiden tot een verbetering voor het hele dorp, waar we allemaal beter van worden, zullen we dat graag doen. We trekken er samen in op.

Trouwens het zal voor de bedrijven zelf vaak ook niet makkelijk zijn om hier te zitten: uitbreiding, rekening houden met ..., bereikbaarheid, het zijn van die punten die de bedrijfsvoering niet makkelijk maken.

Een derde punt dat we een belangrijk kwaliteit in het dorp vinden – en nu gaat het zeker ook over het buitengebied, de beide polders de Pieper en de Mandjeswaard – is de **landschappelijke kwaliteit**. Daarbij noemen we de kolken, de polders zelf met de terpen, het water, het ruime zicht, de bomen aan de rand van de Kamperzeedijk. De ligging van het dorp is natuurlijk ook uniek: aan de dijk die om een van de oudste polder van Nederland (Mastenbroek) loopt en, aan de andere kant, de 'uiterwaarden' van de Zuiderzee, het gebied dat nu onder andere de polders de Pieper en Mandjeswaard beslaat. Op de overgang van veen naar klei.

Het zijn gebieden die niet voor niets deel uitmaken van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Kamperzeedijk maakt daar deel vanuit.

Waarom deze kernkwaliteiten?

Het is niet moeilijk om de waardering die iedereen heeft voor het landschap te verklaren. Het heeft direct te maken met de ruimte en rust die we beleven als we de polders inkijken, daar werken of er lopen of fietsen.

De gemeenschapszin, die men zo hogelijk waardeert, heeft volgens sommigen te maken met het feit dat Kamperzeedijk geen kerkelijke gemeente is, geen kerkdorp. In Kamperzeedijk kerkt men over het algemeen in omliggende plaatsen. Omdat een eigen kerkgemeente in Kamperzeedijk ontbreekt, bestaat niet het gevaar dat het al dan niet horen tot de dorpskerk betekent dat men erbij hoort of niet erbij hoort. Iedereen is ons even lief.

Wat waarderen we minder in het dorp en de omgeving?

Als je in een kleine kern woont zoals Kamperzeedijk, dan – zo is het gevoel – moet je er een tandje bijzetten, extra je best doen om gehoord te worden in de gemeente. Maar door die extra inzet hebben we veel gedaan gekregen in de gemeente, vroeger Genemuiden, nu Zwartewaterland. De Driester is een duidelijk voorbeeld daarvan. Maar het blijft, zeker voor sommige groepen zoals ouderen, ongemakkelijk

dat we voor de eerste levensbehoeften niet meer in het dorp zelf terecht kunnen en er meer voorzieningen weggevallen zijn. Voor een belangrijk deel hebben we dat moeten accepteren.

Belangrijker voor ons zijn onderwerpen als:

- Veiligheid: fietspaden, wegen, uitritten; onveiligheid neemt toe als er meer verkeer komt. De verkeersdruk is inderdaad toegenomen.
- Woningbouw verloopt 'schoksgewijs'. Woningen worden altijd in één plan gezamenlijk ontwikkeld en uitgegeven. Als de voorraad op is, dan is het een tijdje 'stil'. Bovendien is de variatie beperkt omdat er maar klein aantal woningen gebouwd wordt.
- Op recreatief gebied zijn de zaken die minder worden gewaardeerd: het ontbreken van een veilige zwemgelegenheid in de buurt, terwijl er wel prachtige kolken zijn en open water.

4. De kernkwaliteiten van Kamperzeedijk in relatie tot het Nationaal Landschap IJsseldelta

Kamperzeedijk en de buitenpolders zijn onderdeel van het Nationaal Landschap IJsseldelta

Daarin werken de gemeenten Zwartewaterland, Zwolle, Kampen, de provincie Overijssel en het Waterschap samen. Het (uitvoerings-) programma van het Nationaal Landschap is tot stand gekomen nadat de verantwoordelijke partijen samen met vertegenwoordigers van belangenorganisaties, hadden geformuleerd waaraan aandacht besteed zou moeten worden in het gebied. Daarvoor hebben ze eerst de kernkwaliteiten van het gebied vastgesteld en besproken met de bewoners en belangenpartijen.

Het is goed om na te gaan of en in hoeverre de kwaliteiten die in ons plan zijn onderscheiden, overeenkomen met die eerder zijn vastgesteld. Daar moet natuurlijk niet teveel lucht tussen zitten.

De kernkwaliteiten van Kamperzeedijk, en vooral van de polders de Pieper en de Mandjeswaard zoals die in het Ontwikkelingsperspectief Nationaal Landschap worden genoemd, zijn:

Kernkwaliteiten landschap, cultuurhistorie en archeologie Kampereiland & buitenpolders		
Hoofdkenmerken	Structuren	Elementen
Openheid	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onregelmatige vormen ■ Reliëf ■ Oude rivierarmen ■ Dijken 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kreken ■ Sloten ■ Kolken ■ Boerderijen op terpen
Kernkwaliteiten natuur Kampereiland & buitenpolders		
Hoofdkenmerken	Waardevolle leefgebieden	
Ligging langs Zwarte Meer	<ul style="list-style-type: none"> ■ Graslanden ■ Kreken ■ Sloten ■ Wegbermen 	
Rust door geringe ontsluiting	Met bijzondere planten en dieren als: <ul style="list-style-type: none"> ■ Zeebies, veldgerst, zilte greppelrus ■ Grutto (bv), goudplevier (dt) ■ Kolgans en grauwe gans (wg) 	
bv=broedvogel; wg=wintergasten; dt=doortrekkers;		

In het Ontwikkelingsperspectief voor het Nationaal Landschap beperken de kernkwaliteiten zich tot die die te maken hebben met het landschap en natuur. Op dat punt zitten we op een lijn.

Maar we zijn in dit DOP meer bezig met hoe we de sociale en economische kwaliteit van het dorp en de omgeving, samengevat de leefbaarheid, kunnen verbeteren.

Daarvoor moeten we kijken naar de thema's waarop het uitvoeringsprogramma zich richt.

Bij de uitvoering van de projecten die we ons voorstellen zullen we voor een belangrijk deel gebruik willen maken van de fondsen die in het kader van het Nationaal Landschap beschikbaar zijn.

Het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap is gericht op de volgende zwaartepunten:

De drie ontwikkelingslijnen uit het Ontwikkelingsperspectief

A: Oude kavels en nieuwe kreken: de kracht van de IJsseldelta

De landschappelijke kernkwaliteiten van de IJsseldelta vormen het krachtige uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkeling. Het landschap vertelt het verhaal van de eeuwenoude strijd met het water. De partners willen het deltakarakter van de IJsseldelta behouden en versterken. Dit betekent in de eerste plaats dat de aanwezige waarden worden gekoesterd en beheerd. Daarnaast zal de beleving van de delta op specifieke plaatsen worden versterkt, onder andere door het uitgraven van kreken en hanken.

B: Van melk, tapijt en tomaten: wonen en werken in de IJsseldelta

Nationaal Landschap IJsseldelta en directe omgeving kennen diverse krachtige economische sectoren, zoals de grondgebonden veehouderij, de tapijtindustrie en de glastuinbouw in de Koekoek. Grootchalige woningbouw vindt plaats in de VINEX-locatie Stadshagen. De 'ja mits'-benadering maakt ruimtelijke ontwikkeling binnen Nationaal Landschap IJsseldelta mogelijk, indien ze de kernkwaliteiten van het landschap behouden of versterken. De partners zien de grondgebonden veehouderij als belangrijke voorwaarde voor diverse kernkwaliteiten. Voor recreatie en verbreding van de landbouw zijn er op specifieke locaties mogelijkheden voor kleinschalige ontwikkeling en wordt ingezet op een goede inpassing in het landschap.

C: Dwalen door de delta: de IJsseldelta ontsloten

Nationaal Landschap IJsseldelta is een 'liefhebberslandschap'. Dat geldt vooral voor de poldergebieden: je moet er van (leren) houden. De IJsseldelta heeft de liefhebbers veel te bieden. Het raamwerk van Nationaal Landschap IJsseldelta - de IJssel, het Zwarte Water en het Zwarte Meer met de historische stadjes - biedt hierbij grote kansen. De partners zien dit als de ruggengraat voor het geleidelijk vergroten van de toegankelijkheid van Nationaal Landschap IJsseldelta als geheel. Onder andere door het uitbreiden van routestructuren en het samenstellen van arrangementen groeit de basis voor een verbeterde beleving van de delta. In de verwachting dat nog vele liefhebbers - zowel van binnen als buiten de regio - de IJsseldelta komen ontdekken.

5. Een werkprogramma: onderwerpen die we belangrijk vinden en waaraan we aandacht willen geven

Bij de totstandkoming van het DOP heeft de werkgroep in kaart gebracht welke onderwerpen belangrijk zijn om daarin op te nemen. Samen vormen ze een werkprogramma voor de toekomst. Het is een brede inventarisatie waarvan we ons realiseren dat de onderdelen niet in een korte tijd allemaal zijn te realiseren. Het levert werk voor de komende jaren.

Het werkprogramma is ook een programma dat kan veranderen, omdat we ondertussen anders tegen zaken zijn gaan aankijken of omdat de wereld om ons heen verandert.

Maar het werkprogramma moet op zijn minst inspireren en leidraad zijn voor de toekomstige projecten.

De zaken die we uit het werkprogramma als eerste willen oppakken en projectmatig uitwerken hebben we opgeschreven in hoofdstuk 6. Dat is het concrete werkplan

Het werkprogramma is tot stand gekomen door als werkgroep de ideeën, plannen en afspraken na te lopen die eerder gemaakt zijn en die er al liggen. Ook hebben we het dorp de mogelijkheid gegeven om ideeën in te brengen. Dat gebeurde op een inloopbijeenkomst op 1 februari 2010. Op die bijeenkomst waren 35 personen aanwezig, die in kleine groep en plenair gesproken hebben over wat wenselijk is. Dat heeft de werkgroep verwerkt en daarna 'teruggegeven' aan het dorp. Om dat te doen hebben we alle voorstellen in een paar thema's samengevat, opgeschreven en voor commentaar opgehangen in de Driester. Ook die (anonieme) reacties hebben we besproken en verwerkt tot dit hoofdstuk uit het DOP.

Tenslotte is het hele DOP in concept besproken met de bewoners van Kamperzeedijk en met de vertegenwoordigers van de gemeente. Dat gebeurde op de dorpsbijeenkomst over het DOP op 13 september 2010. Uiteindelijk ligt er nu een bruikbaar en gedragen werkprogramma.

Gedragen wil overigens niet zeggen dat iedereen het met alles eens zal zijn. Bij alle discussies die aan het DOP vooraf gingen realiseerden we ons dat het niet altijd mogelijk is om iedereen recht te doen. Er blijft verschil in opvatting en in belang. Maar de onderdelen van het werkprogramma zijn naar ons gevoel na verdere discussie en verfijning in ieder geval uitvoerbaar.

We onderscheiden de volgende thema's:

- a. Verkeer, veiligheid en openbaar vervoer
- b. De inrichting van het dorp
- c. Recreatie
- d. Natuur, landschap en erfgoed
- e. Sociale en economische aspecten

Die thema's lichten we verder toe.

a. Verkeer, veiligheid en openbaar vervoer

Situatie en ambitie

-
1. Wandelbos Kamperzeedijk
 2. overlast hondenpoep (honden toilet)
 3. veiligheidsvoorziening zwembad (hek, vangrail)
- steiger, zwembad, steandje
 4. Hagendrieweg doortrekken Randweg
 5. lintbebouwing doortrekken (oostkant)
- betaalbare starterswoning
- huurwoningen
- seniorenwoningen
 6. zelfbedieningspompje pieper / mandjeswaaier
 7. fietsverbinding naar de top (brug)
- bestaande industrie behouden
 8. nieuwe aanleg van slopedijk
- jeugdthek vast pkl in dijkster
- geen onmetjes nodig voldoende aanpak
gewaarschijf voor vee (hondenpoep)
 9. boot helling pieperstrand / mandjeswaaier
 10. pinautomaat dijkster
 11. rode diesel station → centraal gelegen
- ++ Samenhang van dorp ???

Verkeersveiligheid is voor de bewoners een belangrijk punt. Dat komt vooral omdat Kamperzeedijk als een uitgestrekt lintdorp – met in het centrum een uitbouw – aan een drukke weg ligt. De weg is in de loop van de jaren steeds drukker geworden, vanwege de intensivering van het verkeer in het algemeen, maar ook de toename van het sluipverkeer en van de bedrijvigheid in Kamperzeedijk zelf. Al die oorzaken zijn nauwelijks of niet aan te pakken. Het zal dus moeten gaan om de aanpassing van de infrastructuur.

De beide polders zijn relatief rustig met alleen de last van het agrarische verkeer. Dat is overigens vooral in de omvang per voertuig fors toegenomen terwijl de infrastructuur nauwelijks is aangepast.

De inzet van het DOP is erop gericht te zorgen voor een veilige verkeerssituatie zowel op de dijk zelf als in het buitengebied.

Bij veiligheid gaat het dan om drie zaken:

- het verkeer op de weg zelf en de mogelijkheid om veilig over te kunnen steken
- de kwaliteit van de wegen in het buitengebied (breedte en bermen)
- de zorg over de bereikbaarheid van het dorp, met name via het openbaar vervoer.

Actie

1. Met betrekking tot de N760.
Een verbeterplan opstellen voor de verkeersveiligheid met aandacht voor de volgende concrete situaties en plekken:
 - snelheidsremmende maatregelen waar nodig en effectief
 - de aansluitingen en verkeerssituatie bij de aansluiting en opgang van de weg: bijvoorbeeld de aansluiting Schaapecteeg en Kamperzeedijk en de bebording (het bord Driester belemmert het zicht!)
 - waar nodig de verlichting op het fietspad; de plekken zijn bekend
 - de oversteken van de weg (voor kinderen) vanuit het dorp bij Garage Selles, maar ook bij de Mandjeswaardbrug, de Belt en op mogelijk andere plekken.
2. Met betrekking tot de polders is het belangrijk op punten de verkeerssituatie te verbeteren. Dat kan gebeuren door het verbreden van de weg (bijvoorbeeld een inhaalstrook tussen Pieperweg 3 en 5) en het verharderen van de bermen in de polders, zoals langs de Pieperweg, vooral bij kruising met Kamperzeedijk.
3. Nader onderzoek is nodig naar de wenselijkheid en mogelijkheid om de openbaar vervoerssituatie te verbeteren. Daartoe zouden aangepaste vervoerssystemen (regiotaxi, buurtbus) in beeld gebracht moeten worden maar ook de feitelijke vraag naar openbaar vervoer.

NB. Het is moeilijk om de verkeerssituatie en de zorg over voldoende bereikbaarheid in concrete actie om te zetten.
Aanpassen van verkeerssituaties zijn zaken van lange adem. Ze zijn bovendien complex, zeker als het geen gemeentewegen betreft of kleine aanpassingen. Verder is het pas goed mogelijk met het onderwerp aan de slag te gaan als de verantwoordelijke autoriteiten toestaan dat aanpassingen en verbetering haalbaar zijn.
Op een andere manier geldt het ook voor openbaar vervoer. Dat is vanuit het dorp niet via een project te verbeteren, maar het onderwerp kan veel beter op de agenda staan van een dorpsraad. We moeten het aan de orde stellen wanneer zich dat voordoet en met wie daar verantwoordelijk voor is.

b. De inrichting van het dorp en woningbouw

Situatie en ambitie

Het dorp is nu zoals het is, een lange dijk en een paar wijken aan de noordkant. Het centrum van het dorp bestaat uit een lange groenstrook, voor de oude nieuwbouw, langs de dijk ter hoogte van de woonwijken. Er is veel bedrijvigheid. Sommige bedrijven passen nauwelijks meer bij de schaal en de aard van het dorp. Bovendien moet er ruimte komen voor een of meerdere locaties voor woningbouw.

Al deze overwegingen maken het nodig om in samenhang te bekijken hoe de ruimtelijke situatie in het dorp kan worden verbeterd. Daarbij beperken we ons tot het centrum van het dorp (Kamperzeedijk-Oost).

De opdracht die we ons stellen luidt: hoe kunnen we de kwaliteit van onze woonomgeving vergroten zonder dat we wat er is en goed werkt, in de weg zitten; ook bedrijven. Bovendien moet er een natuurlijke plek komen voor nieuwe woningbouw.

Actie

We maken een nieuw inrichtingsplan voor het centrum van Kamperzeedijk waardoor de ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt. Daarbij besteden we aandacht aan de volgende onderdelen:

De inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte in het bestaande centrum zoals de groenstrook voor de oude nieuwbouw, de inpassing van de voorzieningen voor en locaties van de bedrijven. Aandacht moet er ook zijn voor de achterkant van de grote loodsen en gebouwen die vanuit de (open polders) direct zichtbaar zijn.

In het nieuwe plan worden ook uitwerkingen gemaakt

voor nieuwe woningbouw, zowel met betrekking tot het type en aantal woningen en tot de locatie.

Het plan kan leiden tot concrete actie gericht op een nieuwe woningbouwfase, maar ook op onderdelen als 'groen', bestrating, kunst, verlichting, inrichting speelvoorzieningen, opruimen van wat vergaan is en zelfs op hondenpoep.

c. Recreatie

Situatie en ambitie

Nationaal Landschap IJsseldelta is een bijzonder gebied. Een van de actieprogramma's van het Nationaal Landschap is 'dwalen door de delta', een vertaling van aandacht voor recreatie en toerisme.

Op dit moment is het landelijk gebied, ook rondom Kamperzeedijk in feite slecht ontsloten. Dat heeft te maken met de toenemende privatisering, de gevoeligheid van de moderne landbouw (met name veehouderij) voor

invloeden van buiten (menselijk of dierlijk) en het beschermen van natuur en landschap. Aan de andere kant is de behoefte heel groot en steeds groter om te genieten van de eigen omgeving en om de identiteit van het gebied te koesteren en te versterken. Kortom, we moeten meer moeite doen om dat wat we hebben te laten zien en ervan te genieten. Dat is onze inzet. We doen dat voor bezoekers van buiten die d' Olde Mesiene willen bezoeken, maar zeker ook voor de eigen bevolking die een wandeling of fietsommetje wil maken of zwemmen in een van de kolken die Kamperzeedijk en omgeving rijk is.

Actie

1. Toegankelijkheid vergroten:
Een eerste start is al gemaakt met het realiseren van ommetjes. We willen daarmee verder gaan. We realiseren ons wel dat tegen ommetjes in het algemeen bij veehouders grote huivering bestaat. Daar willen we rekening mee houden. Dat doen we door zo zorgvuldig mogelijk met de aanleg en de exploitatie van de ommetjes om te gaan. Ook als wandelen vanwege het verstoren van vogels (roerdomp!) een probleem oplevert, moet het mogelijk zijn sommige plekken alleen open te stellen buiten het broedseizoen. Bij de verdere ontwikkeling van paden en routes is het belangrijk dat we meewerken aan de realisatie van doorgaande routes die als onderdeel van de recreatieve ontsluiting van de IJsseldelta worden onderzocht en gerealiseerd. Een ervan is de fiets-/wandelroute die via de buitenpolders en Kampereiland wordt gemaakt tussen Genemuiden en Kampen. Als onderdeel daarvan wordt de Goot (op het punt waar die samenkomt met het Veneriete Kanaal) overgestoken. Het maakt een aansluiting vanuit Kamperzeedijk (de 'route naar de top') veel interessanter en maakt het ook noodzakelijk om de overgang van het Ganzendiep in orde te maken. Voor een optimaal genieten zijn verder bankjes en observatiepunten en mogelijk andere voorzieningen nodig. We ondersteunen ondernemers of bewoners die faciliteiten voor passanten willen ontwikkelen..
2. Realiseren van zwemvoorzieningen, visvoorzieningen en voorzieningen voor boten.
Kamperzeedijk is omgeven door water maar er is nog steeds geen goede, veilige zwemvoorziening voor de bewoners, met name de jongeren van Kamperzeedijk. We willen er ons voor inzetten om bij het dorp een volwaardige zwemvoorziening te maken, bij voorkeur de buitenkolk. We willen verder voor vissers een goede visplek vinden in de vorm van een visvijver en/of een steiger. Tenslotte moet het mogelijk zijn om aan het Pieperstrand of bij de Mandjeswaardbrug een boothelling te maken. Bij d' Olde Mesiene moet een opstappunt komen voor de Mastenbroeker kanoroute, als dat te verenigen is met het fouragegebied van de purperreiger.

d. Natuur, landschap en erfgoed

Situatie en ambitie

Het polderlandschap, de dijken, de kolken leveren een bijzonder landschap waar we dagelijks van genieten. Dat geldt voor de bewoners van het dorp evengoed als die van de Pieper en de Mandjeswaard. Economische ontwikkeling heeft er toe geleid dat het landschap en de natuur over het algemeen veel efficiënter zijn ingericht. Het landschap is kaler geworden. Dat past bij de weidsheid waar de polders bekend om zijn.

Het tegenovergestelde is ook waar. In de loop van de jaren is er op plekken die daar minder geschikt voor zijn, begroeiing gekomen die de weidsheid doorbreekt. Vanuit het DOP willen we er aan meewerken om het landschap en de natuur te ontwikkelen en in te richten op een manier die past zowel bij de plek zelf als bij het gebied als geheel.

We denken trouwens dat het erg belangrijk is om heel zorgvuldig met beplanting om te gaan want uit reacties blijkt dat wat voor de een vanzelfsprekend is - de begroeiing rond de kolken en de windsingels rondom de boerderijen - voor de ander, die meer naar het open landschap als geheel kijkt, juist niet klopt.

Dan het erfgoed van Kamperzeedijk en de polders. Kolken en dijken behoren tot het erfgoed van Kamperzeedijk. Maar wij zouden ook aandacht willen besteden aan andere onderdelen van het erfgoed zoals gebouwen en dijken. Veel van wat eens bestond is in de loop van de jaren verdwenen.

Actie

De belangrijkste activiteit als we het hebben over de natuur en groen, is om voor het hele gebied 'een groenplan' te maken waarbij er overeenstemming is over aanplant maar ook over kappen. Dat kan alleen gebeuren als er een duidelijke landschappelijke visie bestaat.

Het groenplan houdt rekening met de afspraken over 'het plan van de weidsheid' en de 'ontplantingsplannen' die in het kader van het Nationaal Landschap zijn opgesteld en op sommige plekken al worden uitgevoerd. Met het plan kunnen we, 'met draagvlak', groene verbeteringen aanbrengen en andere organisaties zoals Staatsbosbeheer, DLG, Landschap Overijssel aansturen bij het uitvoeren van hun plannen.

e. Sociaal en economisch: een 'duurzame' gemeenschap

Situatie en ambitie

Kamperzeedijk is een kleine kern en dat betekent dat er nog een grote betrokkenheid is. Dat noemden we ook als een van de kernkwaliteiten van het dorp en de omgeving. De realisatie van een gemeenschaps-voorziening als de Driester en de manier waarop die wordt geëxploiteerd geeft wel aan wat een kleine kern tot stand kan brengen vanuit een gezamenlijk belang. Van de andere kant hebben de maatschappelijke ontwikkelingen ook hier hun invloed. Denk aan het wegvallen van voorzieningen, de vergrijzing, op termijn de teruggang in het aantal inwoners en een toenemende individualisering.

Het is dus belangrijk om de ontwikkelingen in de gaten te houden en in het DOP die zaken op te nemen waarmee we een hechte gemeenschap kunnen blijven.

Een van de onderdelen is de betrokkenheid op de eigen omgeving: aandacht voor de eigen geschiedenis, voor mensen en gebeurtenissen; de eigen identiteit.

Daarnaast moeten we letten op die groepen die zich zelf minder makkelijk kunnen redden. Denk aan jongeren en ouderen. Want kunnen ouderen blijven wonen in het dorp voor zolang en zover ze dat willen? Kunnen jongeren die dat willen een woning krijgen? Het dorp moet in alles leefbaar blijven en kijken waar verbeteringen mogelijk zijn.

Actie

1. Vanuit het thema 'sociaal' moet een werkgroep bezig gaan om na te gaan wat de behoefte is aan woningbouw en andere voorzieningen voor ouderen respectievelijk jongeren. Die behoefte zouden we daarna kwantitatief maar vooral ook kwalitatief moeten vertalen voor de uitwerking van het centrumplan
2. De Driester is het centrum van het dorp. Het is ons heel wat waard als die voorziening goed blijft functioneren. Daar waar mogelijk willen we ervoor zorgen dat de dienstverlening intact blijft en waar nodig verbetert. Denk aan de mogelijkheid om geld te pinnen, tenminste te kunnen over-pinnen; ook de eventuele koppeling aan een boodschappendienst.
Voor jongeren willen we zorgen voor een omgeving die uitdagend en toch veilig is. Dat betekent dat jongeren moeten kunnen beschikken over een eigen ruimte en de mogelijkheid moeten hebben om activiteiten op te pakken specifiek voor hen.
3. Een ander aspect dat we aandacht willen geven – en dat we hebben ervaren bij het schrijven van dit DOP; zie hoofdstuk 2 – is de betrokkenheid van de bewoners bij de geschiedenis van

Kamperzeedijk en haar omgeving. Een dergelijke belangstelling sluit goed aan bij maatschappelijke ontwikkeling waarbij mensen de identiteit van de eigen plaats en de betrokkenheid bij hun eigen geschiedenis belangrijk vinden

4. Voor zover we er invloed op hebben en het kunnen beïnvloeden willen we ondernemers die nieuwe, bij de omgeving passende werkgelegenheid en economische activiteiten ontwikkelen, ondersteunen. Denk dan aan de invulling van vrijkomende boerderijen en andere gebouwen en aan andere economische activiteiten. Maar allereerst moeten we oog hebben voor de bestaande werkgelegenheid. Er is nu eenmaal een aantal relatief grote bedrijven in het dorp die een belangrijke plaats innemen.

6. Een werkplan met projecten

Als bewoners van Kamperzeedijk gaan we in de komende jaren, gesteund door de gemeente en de andere partners in het Nationaal Landschap IJsseldelta, bezig met de volgende activiteiten. Ze zijn allemaal genoemd in het werkprogramma maar zijn hier verder uitgewerkt.

De volgorde van de onderwerpen hieronder betekent niet dat het ene onderwerp belangrijker is dan het ander. Een eventuele prioritering zal afhangen van de mogelijkheid om voor het ene thema eerder dan voor het andere financiële ondersteuning te krijgen. Het kan ook zijn dat er vanuit het dorp voldoende belangstelling bestaat om aan een onderwerp te werken maar niet direct aan een ander.

Overigens is het eerste onderwerp er wel één dat al lang op de agenda staat en waarvan de nood het hoogste is.

1. Woningbouw in Kamperzeedijk

Achtergrond en doel?

Uitgangspunt bij het vaststellen van de nieuwe woningbouwmogelijkheden is dat we als dorp zelf maximaal betrokken willen zijn bij de uitwerking van het nieuwe plan. Daarbij realiseren we ons wel dat de uiteindelijke keuze een publieke, gemeentelijke taak is. Het is echter belangrijk dat wij die het dorp kennen en belang hebben bij een goede woonomgeving, voldoende betrokken zijn. Het DOP leent zich voor een dergelijke inbreng.

Op dit moment is de voorraad bouwlocaties op. Bovendien is het belangrijk, vanwege de structuur van het dorp, eerst goed te kijken waar een nieuwe locatie kan worden ingericht. Ook moet gekeken worden welk type woning nodig is in het dorp, dat wil zeggen jongerenhuisvesting, gezinnen met kinderen en/of seniorenwoningen.

Als we het hebben over woningbouw, dan gaat het over een bescheiden aantal woningen. Bovendien is het zo dat, als eenmaal een woningbouwlocatie is ontwikkeld, die meestal weer een tijd mee kan. Maar we weten ook dat het traject om te komen tot de feitelijke bouw, lang duurt en dat het zorgvuldig moet gebeuren.

Het thema 'woningbouw' moet zich op de eerste plaats bezig houden met het onderzoek naar een geschikte locatie voor woningbouw.

Daarbij vinden we een aantal deelvragen van belang.

- Wat is de behoefte aan woningbouw, kwantitatief en kwalitatief: type woning, doelgroep, huur/eigendom?
- Bestaat er behoefte in het dorp aan 'Bouwen in eigen beheer'? Een groep jongeren of anderen bouwt een aantal woningen (meer dan twee-onder-een-kap) samen en heeft het gehele ontwerp- en bouwproces in handen.
- Hoe zou Kamperzeedijk idealiter moeten uitbreiden? Doorzetten lint, uitbreiden 'puist' of 'afmaken' dorp? Of een combinatie van dergelijke ruimtelijke oplossingen. Bij de gebiedsconferentie IJsseldelta 2008 is een eerste schets gemaakt van mogelijke uitbreidingsvarianten.

Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuw bestemmingsplan, gebaseerd op de provinciale omgevingsvisie. Uiteraard hoort het onderwerp woningbouw betrokken te worden bij een dergelijk traject.

Aanpak

Het plan verloopt in een aantal stappen.

1. Opdrachtformulering voor werkgroep

De gemeente zal in overleg met de dorpsraad de randvoorwaarden vaststellen waarmee een werkgroep woningbouw aan het werk zal gaan. Daar horen bij:

- Bestuurlijke achtergrond: aanwijzingen vanuit de omgevingsvisie, bestemmingsplan en andere relevante beleidsdocumenten.
- Opdrachtoomschrijving ten aanzien van de aantallen, belemmeringen, type woningen voor zover die al bekend zijn; om dat goed te kunnen doen, is vanuit de dorpsraad overleg met de gemeente nodig zodat bij de dorpsraad de informatie daarover bekend is en in ieder geval gewogen kan worden.
- Tijdpad en verantwoordelijkheden.

De opdrachtformulering gebeurt vanuit de gemeente.

2. Een stedenbouwkundige verkenning

Nog los van mogelijke locaties zal eerst vastgesteld moeten worden hoe Kamperzeedijk zich kan ontwikkelen in het licht van de huidige structuur van het dorp. Daarbij komen onderwerpen aan de orde als stedenbouwkundige structuur, belemmeringen (openheid, infrastructuur, veiligheid, etc), mogelijkheden en kwaliteiten van de deelgebieden, bedrijfsontwikkeling voor zover relevant.

3. Besluitvorming

Als de werkgroep zich een beeld heeft gevormd van de nieuwe woningbehoefte en mogelijke inrichtingsvarianten, vindt besluitvorming plaats. Dat zal gebeuren op de bekende democratische wijze.

Wie en wanneer?

De dorpsraad zelf heeft over de woningbouwopdracht de eerste contacten met de gemeente en eventueel anderen.

Vanwege de gevoeligheid van het onderwerp bestaat de projectgroep woningbouw uit de werkgroep DOP zelf.

We streven ernaar om in het najaar van 2010 een eerste uitwerking voor mogelijke woningbouwlocaties te hebben.

2. Een herinrichting van Kamperzeedijk

Achtergrond en doel?

Kamperzeedijk is een langgerekt lint verdeeld over twee kernen (Oost en West) met heel veel grote en kleine bedrijven. Als bewoners constateren we dat het centrum zelf – daarmee bedoelen we hier het gebied ter hoogte van de school, de oude nieuwbouw en de groenstrook die parallel aan de dijk loopt - om verschillende oorzaken niet meer fraai oogt en niet meer het visitekaartje is dat we graag

willen dat het centrum is.

Bovendien zijn er allemaal plekken en plaatsen waarvan we als gemeenschap willen dat er iets aan gedaan wordt. Dergelijke verbeterpunten worden meestal besproken in een wijkschouw maar het DOP is een prima gelegenheid om die zaken die verbetering behoeven vast te leggen. We kunnen dan een samenhangende planning maken over een langere periode. Het kan de uitvoering versnellen.

We denken aan de volgende onderwerpen:

- tegenaan verrommeling
- achterkanten huizen, bedrijven, dorp als geheel
- aanblik bedrijven
- snippergroen
- hondenpoep
- speelvoorziening

Speciale aandacht is nodig voor de omgeving van d' Olde Mesiene. Nu het gebouw zelf is aangepast, is het van groot belang om de omgeving mee te nemen. Dat houdt ook verband met het mogelijk realiseren van het ommetje Veneriete.

We hebben er behoefte aan om samen met enkele deskundigen vanuit de eigen gemeente en/of van buiten, te komen tot nieuw inrichtingsplan voor heel Kamperzeedijk en voor het centrum in het bijzonder. Dat moet leiden tot een facelift voor het centrum.

Waarmee rekening houden? Wat gebeurt al, ligt er al?

Vanuit de gemeente is voor Kamperzeedijk (en de buitenpolders) een groenplan gemaakt. Daarin is het bestaande groen en de beplanting in het dorp opgetekend. Die inventarisatie geeft aan welk groen belangrijker is dan het andere. Dat groenplan is beschikbaar voor de inrichtingsuitwerking. Een andere belangrijk aandachtspunt zijn de kolken. Het Nationaal Landschap IJsseldelta besteedt veel aandacht aan een van de kernkwaliteiten van de polders, namelijk de openheid van het landschap. Dat betekent dat zichtlijnen belangrijk zijn. Openheid betekent ook dat, daar waar nodig, begroeiing rond de kolken wordt verwijderd. Voor de kolken die binnen Kamperzeedijk liggen is het daarom belangrijk rekening te houden met de voornemens vanuit Nationaal Landschap IJsseldelta en dat beleid, als het ware, mee te nemen in de eigen plannen. Tenslotte, de inrichting van het trapveldje bij de IJssbaan is een langgekoesterde wens van de jeugd van Kamperzeedijk. Volgens plan is dat veldje in de zomer van 2010 klaar. Gelijk met de aanleg van het trapveldje wordt de omgeving aangepakt.

Aanpak

Nadat we voor iedereen nog eens duidelijk hebben aangegeven waar de facelift betrekking op heeft, - zeg maar de opdrachtformulering - organiseren we een sessie of een aantal sessies waarbij we het inrichtingsplan maken. Dat doen we door met een groep bewoners (burgers, ondernemers) begeleid door (andere) deskundigen van de gemeenten, provincie en externen te inventariseren (een bezoek ter plaatse, rondom de kaart), uitgangspunten te formuleren. Daarna gaan we 'tekenen'. Een aantal deelgebieden moeten we daarna verder detailleren. Denk aan 'het centrum', de Oostermaat, speelvoorzieningen, de aanblik Kamperzeedijk 'van achteren' en bijvoorbeeld een onderdeel gericht op groen in het dorp, waaronder snippergroen. Het is op dit moment moeilijk aan te geven hoeveel en welke deelgroepen nodig zijn. Dat hangt af van de eerste rondgang en bevindingen.

Als we het plan hebben, dan kunnen we daarna snel aan de gang met onderdelen ervan. Men noemt dat wel een modulaire aanpak. Stukjes pakken we per direct op, andere hebben meer tijd nodig omdat ze complexer zijn vanwege het onderwerp of de besluitvorming.

We moeten wel proberen zo snel mogelijk iets te realiseren want anders ligt er weer een plan en gebeurt er nog niets.

Wie en wanneer?

Brede werkgroep en later ad-hoc werkgroepen afhankelijk van het thema en de belangstelling. Voor de rondgang en 'ontwerpsessies' is extra expertise nodig, vanuit de gemeente of van elders.

Start niet later dan oktober. Uitwerkingen in de winter. Eerste zichtbare activiteiten in het voorjaar van 2011.

3. Een veilige zwemplek

Achtergrond en doel?

We willen voor de jeugd van Kamperzeedijk, voor ouders met kinderen een veilige zwemplek realiseren. Op dit moment wordt wel gebruik gemaakt van de kolken en van de Goot om in te zwemmen. De Buitenkolk, de meest populaire zwemplek, is niet veilig vanwege de ligging aan een druk fietspad/verkeersweg en door de aard van de zwemgelegenheid zelf. Vanaf de oever wordt het water heel snel erg diep. Een laatste aspect is de waterkwaliteit die nu niet gecontroleerd wordt.

De kolk wordt met name door de jongere jeugd van het dorp veel gebruikt in de zomer.

Er bestaan drie mogelijkheden om met de inrichting van de buitenkolk als zwemplek om te gaan. We kunnen de situatie laten zoals die is. Iedereen die van de plek gebruik maakt doet dat op eigen risico en alleen de persoon zelf is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen veiligheid. Een tweede mogelijkheid is om tenminste een oplossing te vinden voor de onveilige verkeerssituatie. De derde mogelijkheid – een die wij ambiëren – is om de zwemplek, de omgeving en het gebruik van de zwemplek, zo te regelen dat we de veiligheid kunnen waarborgen. Dat is een proces dat veel meer vraagt van de betrokkenen.

Deze uitwerking is bedoeld voor die derde, meer gereguleerde, situatie.

Aanpak

Willen we komen tot een, als het ware gecertificeerde zwemplek, dan hoort daar de volgende uitwerking bij:

- Opstellen van een protocol om te kunnen voldoen aan veilige zwemplek;
- Afspraken maken over verantwoordelijkheid van de betrokken partijen: de eigenaar van de zwemplek, de wegbeheerder (provincie/gemeente) en de dorpsraad als organiserende partij;
- Inrichten van de plek:
 - omlegging fietspad om meer veilige ruimte te maken
 - aanleggen van een 'strand' bij de kolk
 - gedeeltelijk verondiepen van de kolk om de veiligheid te vergroten
- Afspraken over het eventuele toezicht en het beheer van de zwemplek.

Wie en wanneer?

Voor het realiseren van een veilige zwemplek op de manier zoals wij die willen, stellen we een werkgroep in. We willen zo snel mogelijk duidelijkheid over onze mogelijkheden. We streven ernaar dat de verbeteringen al in de zomer van 2011 zichtbaar zijn.

4. Recreatieve versterking

Achtergrond en doel?

De dorpsraad heeft de laatste jaren veel aandacht besteed aan de recreatieve versterking van Kamperzeedijk met name aan de aanleg van ommetjes.

Maar er zijn meer ambities, die goed passen in de recreatieve ontsluiting en plannen die in het kader van het Nationale Landschap worden ontwikkeld. Het doel van de recreatieve versterking is om het buitengebied van

Kamperzeedijk recreatief aantrekkelijk te maken. Dat is voor de eigen bewoners (makkelijk en meer gebruik van het buitengebied door ommetjes en fietsroutes) en voor recreanten. Door de recreatieve ontsluiting komen er voor sommige ondernemers extra inkomensmogelijkheden en wordt het agrarische buitengebied meer 'bekend' bij de dorps- en stadsbewoners.

Onderdelen van de recreatieve versterking zijn:

- Het realiseren van ommetjes
In de praktijk blijkt het niet makkelijk om ommetjes aan te leggen. Dat komt omdat medegebruik van het buitengebied door de toerist/recreant verstorend kan zijn voor agrarisch gebruik (neospora en andere insleep van dierziektes) of omdat er hogere natuurwaarden voor de dieren (broedvogels, trekroutes) in het spel zijn. Bovendien is er altijd het probleem van eigendom en verantwoordelijkheid.
- Het aanleggen van doorgaande fietsroutes.
Hier is het knelpunt soms dat de verbinding niet 'afgemaakt' kan worden omdat een rivierovergang er niet meer is (pontje) of een gebied niet toegankelijk is.
- Kanoroutes
Ook hier belemmert de natuurwaarde van een gebied (purperreiger, etc) de aanleg van voorzieningen voor passanten.

Hoewel het draagvlak voor het versterken van recreatie over het algemeen groot is, blijkt het realiseren van de daarop gerichte activiteiten en met name de voorzieningen die daarbij horen, een weerbarstig iets.

Wat gebeurt er al?

De opening van een ommetje Slaperdijk is aanstaande. In de afgelopen jaren heeft een werkgroep vanuit de dorpsraad hard getrokken aan het realiseren van dat pad. Er ligt verder een uitgewerkt plan voor het ommetje Veneriete Kolk. Om dat te realiseren is een extra zetje van het DOP nodig.

In het uitvoeringsprogramma voor het Nationaal Landschap wordt gelukkig een aantal onderdelen genoemd dat de realisatie van wandel- en fietsverbindingen dichterbij kan brengen. Denk aan de te realiseren Venerietebrug bij het Zwarte Meer, waardoor de toegang tot de Pieper mogelijk wordt vanuit Genemuiden. Ook is al in de plannen een pontje bij de Bellepaal, tussen de Pieper en de Mandjeswaard voorzien.

Aanpak

We gaan ervan uit dat het ommetje Slaperdijk gerealiseerd kan worden met

de middelen die daarvoor zijn aangevraagd in het kader van LEADER, met cofinanciering vanuit Nationaal Landschap en de gemeente.

In het kader van het DOP zetten we in op de volgende activiteiten

1. Het aanleggen van het ommetje Veneriete volgens de ontwerpen die daarvoor nu zijn gemaakt. Onze inzet richt zich op het wegnemen van de mogelijke juridische bezwaren vanuit de huidige waarden van het gebied (water, natuur, landbouw).
2. Het tot stand brengen van een doorgaande fietsroute die vanuit het dorp aansluit op het fietspad langs de top. In het kader van het DOP betekent het:
ijveren voor de aanleg van de Venerietebrug en de aanleg van de pont bij de Bellepaal. Het realiseren hiervan staat allereerst op de agenda van de gemeente Zwartewaterland en Kampen, maar het kan met ondersteuning vanuit het DOP sneller worden gerealiseerd.
3. Het versterken van het toeristische aanbod dat gekoppeld is aan deze routes: gastvrijheid, de toegankelijkheid van het gebied in het algemeen en het omleggen van routes waar nodig en mogelijk; denk aan de Zuiderzeeroute die nu over de Slaperdijk gaat, waardoor wandelaars en fietsers niet meer bij d' Olde Mesiene komen.
4. Opknappen van het terrein rondom d' Olde Mesiene om het bezoekerscentrum een aantrekkelijker uiterlijk te geven.
5. Ervoor zorgen dat de kanoroute vanuit Mastenbroek doorgetrokken wordt naar Kamperzeedijk bij d' Olde Mesiene.

Het is duidelijk dat het om een groot aantal verschillende onderwerpen gaat. We doen er daarom goed aan om te prioriteren. De prioriteitenlijst hangt vooral af van de mogelijkheden die zich in het kader van het Nationaal Landschap en de gemeente voordoen, bijvoorbeeld extra geld voor het aanleggen van fietsverbindingen.

Wie en wanneer?

Omdat de huidige werkgroep ommetjes ervaring heeft, hopen we dat enkele leden van de huidige werkgroep deel willen nemen aan de werkgroep recreatie. Daarna zullen we de groep uitbreiden waarbij ook vertegenwoordigers vanuit de polders deel moeten nemen.

We willen in het najaar van 2010 aan de slag met de verdere uitwerking.

Onderwerpen voor de Dorpsraad

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is een belangrijk thema in Kamperzeedijk. De provinciale weg bepaalt het karakter van het dorp in hoge mate.

Wegaanpassingen vinden plaats omdat de maatschappelijke wensen, maar ook de aard en intensiteit van het verkeer veranderen.

Ook nu zijn er, met het oog op de veiligheid voor de bewoners van Kamperzeedijk – want daar gaat het in het DOP om – verschillende wensen. Die hebben invloed op de doorstroming, wegaansluiting, snelheid, fietspaden of de bebording.

Van de andere kant is het ook duidelijk dat er ten aanzien van weginrichting op provinciaal niveau regels bestaan voor de inrichting van de weg. Daar kan men niet of nauwelijks van afwijken.

Vanwege deze bijzonder situatie – het voorkómen van onveiligheid en tegelijkertijd een systeem van inrichtingsprincipes die min of meer uniform zijn -, is het belangrijk om eerst goed te weten hoe de verkeerssystematiek ten aanzien van wegen in elkaar zit. Pas als dat duidelijk is kan met meer succes ingezet worden op de acties ter verbetering.

Opdracht:

Organiseer een avond toegankelijk voor iedereen waarop een verkeersdeskundige - dat wil zeggen iemand die te maken heeft met de inrichting van provinciale wegen - uitlegt hoe het inrichtingssysteem werkt en welke ruimte er op Kamperzeedijk is voor aanpassing van de huidige weg. Op basis daarvan kan al dan niet besloten worden tot verdere actie over te gaan.

Sociaal verkeer

Vanuit het DOP is naar voren gekomen dat met name kinderen en ouderen op het fietspad worden 'geterroriseerd' door middelbare schooljeugd. Dat gebeurt ieder jaar weer als er een nieuwe lichte middelbare schooljeugd zich moet manifesteren. Over het beschermen van de fietsers zijn in overleg met de politie afspraken gemaakt. Meer toezicht is een belangrijk iets.

Maar misschien moeten we het breder oppakken. We geven de dorpsraad in overweging om het probleem van sociale veiligheid en sociaal verkeer in het algemeen op te pakken. We moeten er trots op zijn dat we het hier nog zo goed hebben en bespreken hoe we dat zo kunnen houden. Daarbij hoort aandacht voor specifieke groepen zoals ouderen en ook jongeren; het gaat daarbij om wonen en werken.

Opdracht:

Maak van het thema 'sociaal' een onderwerp dat geregeld op de agenda

van de dorpsraad staat. Het gaat om het behoud en verbeteren van de sociale kwaliteit in het dorp en de buitenpolders. Als dorpsraad heb je nu de mogelijkheid om daarvoor een apart programma te maken, te financieren uit het DOP. In een eventuele overleggroep zouden vertegenwoordigers van alle doelgroepen moeten zitten: jong, oud, iemand die er langer woont, iemand die van buiten komt, man en vrouw.

Cultuurhistorie

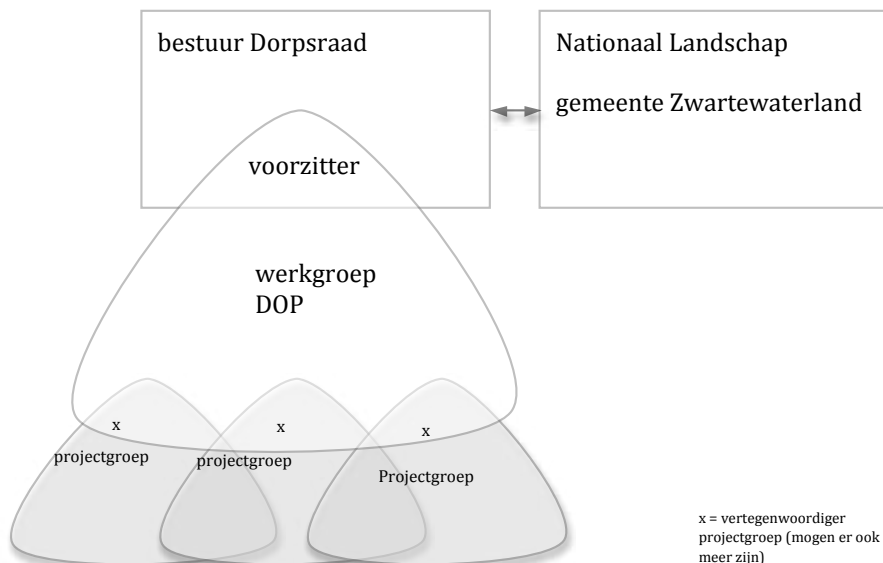
Een thema dat minder uitdrukkelijk aan de orde is gekomen bij de totstandkoming van het DOP is cultuurhistorie. Van de andere kant hebben we wel heel duidelijk ervaren hoezeer de geschiedenis en het erfgoed worden gewaardeerd. Bij het schrijven van hoofdstuk 2 kwam van verschillende kanten een veelheid aan informatie. Zeker nu er mogelijk een nieuw project Streekeigen Huis en Erf wordt opgezet, vinden we het belangrijk dat de dorpsraad nagaat of en hoe aandacht voor cultuurhistorie op Kamperzeedijk zelf, maar ook in de buitenpolders, gestalte kan krijgen.

Opdracht:

Neem deel aan het project Streekeigen Huis en Erf en probeer op die manier bezitters & bewoners van erfgoed zoals boerderijen, huizen, kolken, bijzondere gebouwen en anderen te stimuleren hun object te behouden. Bovendien kan het interessant zijn om na te gaan of en hoe een eigen 'archief' van Kamperzeedijk eruit zou kunnen zien. Neem contact op met de Oudheidkamer in Genemuiden waar veel materiaal en kennis over Kamperzeedijk beschikbaar is.

7. Organisatie en aanpak

1. De dorpsraad heeft de eindverantwoordelijkheid voor het uitvoeren van het DOP en heeft daarvoor ook contact met externe partijen, Nationaal Landschap, Provincie, gemeente voor zover nodig en nuttig.

2. Nadat het plan is vastgesteld wordt het werkplan zoals dat in hoofdstuk 6 is beschreven, uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin de afzonderlijke projecten zijn gedetailleerd tot op kostenniveau. Het uitvoeringsprogramma is de basis om de financiering die in het kader van het Nationaal Landschap en van de gemeente beschikbaar is, in te kunnen zetten.
3. Als het projecten betreft die niet plaatshebben op openbaar terrein (gemeente, waterschappen) of mbt bezit van derden, bv de Driester, de school) dan is de dorpsraad verantwoordelijk voor de projectuitvoering en alles wat daarbij hoort (aanvraag, beheer, uitvoeringsactiviteiten en verantwoording).
4. Het bestuur laat de uitvoering van het DOP over aan de werkgroep DOP. De leden van de huidige werkgroep DOP blijven, indien ze dat wensen, lid van de werkgroep in de uitvoeringsfase.
5. In de werkgroep zijn 1-2 leden uit de dorpsraad vertegenwoordigd. Een van hen is tevens voorzitter van de werkgroep.
6. De werkgroep DOP komt in ieder geval een keer per 2 maanden bijeen en vaker als dat nodig is om de voortgang te bespreken en iets aan elkaar te hebben.

7. Als het wenselijk en mogelijk is stelt de werkgroep voor ieder project een eigen projectgroep in waarbij ook anderen, nieuwe mensen, worden betrokken. De projectgroep committeert zich aan de uitvoering van de voorgenomen projecten.
8. De projectgroepen bepalen zelf hun manier van werken.
9. In alle gevallen maakt één lid van iedere projectgroep deel uit van de werkgroep DOP.
10. De financiële verantwoordelijkheid voor de projecten berust bij de penningmeester van de dorpsraad of bij iemand die daar namens het bestuur van de dorpsraad voor is gemandateerd. Uitgaven worden alleen gedaan als de voorzitter van de werkgroep én van de projectgroep akkoord zijn. In het geval de projectgroep geen voorzitter heeft is één lid tekenbevoegd. Dat is ook het geval als de voorzitter van de werkgroep tevens voorzitter is van een projectgroep en hij/zij twee keer zou moeten tekenen.
11. De dorpsraad treft afzonderlijke voorzieningen voor de uitvoering van de DOP projecten; dat wil zeggen een apart bankrekeningnummer, een administratie die ingericht is voor het beheer van projecten en andere noodzakelijk voorzieningen.
12. Om het plan goed te kunnen uitvoeren beschikt de dorpsraad over een bescheiden eigen werkbudget dat niet projectgebonden is maar gebruikt kan worden voor de algemene organisatie.
13. Omdat de ervaring van de werkgroep en de projectgroepen met het uitvoeren van de plannen beperkt is, zouden ze over extra deskundigheid moeten kunnen beschikken aannemende dat de gemeente dergelijke deskundigheid niet heeft.
14. Voor het realiseren van de DOP projecten maakt de werkgroep nog een verder uitgewerkte opzet voor programmafinanciering.

